

עפ"ג 15780/05/21 - ראמזי בדיר נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עפ"ג 15780-05-21 בדיר נ' מדינת ישראל
בפני כבוד השופט העמית אברהם טל - אב"ד
כבוד השופט שמואל בורנשטיין
כבוד השופט מיכאל קרשן
המערער ראמזי בדיר
נגד
המשיבה מדינת ישראל
פסק דין

לפנינו ערעור על גזר דינו של בית המשפט השלום בכפר סבא בת"פ 33024-01-18 (להלן: "התיק העיקרי") לפיו הורשע המערער על פי הודאתו, לאחר שמיעת עדי התביעה ובמסגרת הסדר טיעון, בהחזקת סם שלא לצריכה עצמית, וכן הורשע, על פי הודאתו, בפ"ל 1292-08-20 (להלן: "תיק הצירוף"), בעבירות של נהיגה בזמן פסילה; רשיון נהיגה פקע יותר מ-12 חודשים; נהיגה ברכב ללא ביטוח; שימוש בטלפון בעת שהרכב נע שלא באמצעות דיבורית, ורשיון הרכב פקע יותר מ-4 חודשים ועד שנה.

על המערער נגזרו העונשים הבאים:

- א. בגין התיק העיקרי - 26 חודשי מאסר.
- בגין תיק הצירוף - 17 חודשי מאסר.
- ב. הפעלת עונש מאסר על תנאי של 12 חודשים והפעלת עונש מאסר על תנאי של 6 חודשים.
- עונשי המאסר שהוטלו ועונשי המאסר על תנאי שהופעלו ירוצו בחופף ובמצטבר זה לזה, כך שהמערער ירצה 42 חודשי מאסר, מיום מעצרו, 5.8.20.
- ג. פסילת רישיון נהיגה בפועל למשך 24 חודשים.
- ד. 7 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים מיום שחרורו, שלא יעבור כל עבירת סם מסוג פשע.
- ה. 3 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים מיום שחרורו, שלא יעבור כל עבירת סם מסוג עוון.
- ו. 10 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים מיום שחרורו, שלא יעבור עבירה של נהיגה בזמן פסילה או נהיגה עם רישיון שפקע מעל שנתיים.

הערעור מופנה כנגד חומרת העונש.

העובדות על פי כתבי האישום

על פי עובדות כתב האישום בתיק העיקרי, ביום 10.2.17 בשעה 18:30, החזיק המערער בביתו בכפר קאסם, ללא היתר, הרואין במשקל 31.6386 גרם נטו; 31 אריזות מפלסטיק סגורות בחום ובתוכן הרואין במשקל כולל של 18.414 גרם נטו; fub-amb במשקל 0.6461 גרם נטו וחשיש במשקל 22.25 גרם נטו.

על פי עובדות כתב האישום בתיק הצירוף, ביום 31.12.17 נדון המערער, בין היתר, ל-24 חודשי פסילה בפועל שמניינה מיום שחרורו ממאסר. המערער השתחרר ממאסר ביום 3.5.19 וביום 5.8.20 בשעה 11:43 נהג המערער ברכב בכפר קאסם, ביועו שהוא פסול לנהיגה. המערער נהג ללא רישיון נהיגה תקף, אשר פקע ביום 10.9.00, וללא רישיון רכב תקף, אשר פקע ביום 24.1.20. לרכב לא הייתה פוליסת ביטוח בת תוקף והמערער השתמש בטלפון נייד בעת שהרכב היה בתנועה שלא באמצעות דיבורית.

תסקירי שירות המבחן

בעניינו של המערער התקבלו שני תסקירים והבהרה של שב"ס.

א. בתסקיר מיום 16.12.20, אשר הוגש ביחס לתיק העיקרי, נכתב שהמערער כבן 44, נשוי ואב ל-3 בנות, עובד בתחום הרתכות. במהלך חייו הוא לא התמיד במסגרות תעסוקתיות, התנהל באופן שולי, חזר והסתבך עם החוק וריצה עונשי מאסר. מגיל 23 הוא החל להשתמש בחשיש ואקסטזי באופן שבועי.

בשנת 2011 הוא הפסיק להשתמש בסם באופן עצמאי אך טרם מעצרו השתמש בקנאביס ואקסטזי. המערער הביע עמדות מקלות סביב השימוש בסמים ושלל בעייתיות באופן שימושו בהם. לחובת המערער 7 הרשעות קודמות מהשנים 1995-2013 בגין עבירות סמים, רכוש ואלימות, שבגין נדון, בין היתר, ל-4 עונשי מאסר ולפסילת רישיון נהיגה. לחובת המערער גם 21 הרשעות תעבורה קודמות בגין נהיגה בזמן פסילה ונהיגה ללא רישיון נהיגה, שמעולם לא הוצא. כשהמערער הופנה לשירות המבחן במסגרת תיק קודם, בשנת 2015, הוא אובחן כמחזיק בדפוסים שוליים, תוקפניים והתמכרותיים, שירות המבחן העריך שקיימת נזקקות טיפולית והמערער ביטא מוטיבציה ראשונית להשתלב בטיפול. כששולב בקבוצה טיפולית הוא התנהל באופן מניפולטיבי, ניהל אורח חיים שולי והתמכרותי וההתרשמות הייתה שהוא נעדר כוחות להיגמל מסמים ולנהל אורח חיים תקין. באותו תיק הוא נדון לעונש מאסר שממנו השתחרר בחודש מאי 2019.

במסגרת הפגישה עמו התרשם שירות המבחן מגורמי סיכון רבים להישנות התנהגות עוברת חוק בתחום התעבורה וכן סיכון להישנות התנהגות עוברת חוק בכלל. המערער שלל נזקקות טיפולית בתחום ההתמכרויות ולפיכך לא בא השירות בהמלצה טיפולית בעניינו.

בהתייחסותו לעבירת הסמים טען המערער שהתנהל מרדף משטרתי אחרי אחרים שהכיר, הם נכנסו לביתו, השליכו את הסמים שנשאו עמם והמשיכו במרדף. הוצא צו חיפוש והסמים נמצאו בביתו. המערער שלל כל קשר לביצוע העבירה, טען שהסמים לא שייכים לו, שלל תכנון לסחור בהם ולא התכוון להשתמש בהם לצריכתו העצמית. לדבריו, במאסרו האחרון השתתף בטיפול בתחום ההתמכרויות בכלא. במסגרת מעצרו הנוכחי ביקש המערער להשתלב כחונך בפרויקט טיפולי, אך הוא טרם שולב ושלל צורך טיפולי בתחום ההתמכרויות.

לאחר ששקלל את גורמי הסיכון והסיכוי בעניינו של המערער, הגיע שירות המבחן למסקנה כי עלו גורמי סיכון רבים להישנות התנהגות עוברת חוק בתחום התעבורה וכן סיכון להישנות התנהגות עוברת חוק בכלל ונוכח אלה, ובהיעדר תכנית טיפולית, הוא נמנע מהמלצה שיקומית בעניינו.

ב. בתסקיר מיום 6.12.20, אשר הוגש ביחס לתיק הצירוף, נכתב שהמערער מיזער מחלקו בביצוע העבירות, טען שלאחר שחרורו ממאסר בשנת 2019 נהג ברכבו בעיקר מהחניה לפתח ביתו והתקשה לראות בעייתיות בהתנהגותו. הוא לא זכר שהשתמש בטלפון בעת הנהיגה. לנוכח חזרתיות בביצוע עבירות תעבורה הסיק שירות המבחן שהמערער מתנהל באופן מקל ראש בכל הקשור לחוקי התעבורה ונמנע מהמלצה שיקומית טיפולית בעניינו.

ג. בהבהרה מיום 27.12.20 אשר הוגשה מטעם מחלקת חינוך, טיפול ושיקום בשירות בתי הסוהר, נאמר שהמערער נמצא בבית מעצר "הדרים" מיום 5.5.20. בתחילת מעצרו הוא דיווח על ניקיון מסמים לאחר שלטענתו עבר טיפול גמילה במאסרו הקודם אך לפני כחודש שינה דבריו ודיווח שהשתמש בסמים בכלא. באותו המעמד הוא ביקש להשתלב בתכנית הכנה לטיפול גמילה, אך עוד טרם נבדקה התאמת דיווח שאינו משתמש בסמים. למרות הדיווחים הסותרים ומאחר והמערער מדווח שעדיין ברצונו להשתלב בתכנית, השתלבותו תיבחן בכפוף למקום פנוי ולשיתוף פעולה מצדו.

ההסדר העונשי

1. לאחר שנשמעו עדי תביעה בתיק העיקרי הודה המערער בעובדות כתב האישום והורשע, כאמור, בעבירה של החזקת סם שלא לצריכה עצמית.

באותו שלב הציגו הצדדים הסדר עונשי, לפיו יתקבל בעניינו של המערער תסקיר מבחן, ואם זה ילמד על לקיחת אחריות על ביצוע העבירה, הירתמות להליך טיפולי, נקיון מסמים, היעדר פתיחת תיקים חדשים, ויכלול המלצה שיקומית הכוללת צו מבחן - יעתרו הצדדים במשותף לעונש עיקרי של 6 חודשי מאסר שיכול שירוצו בעבודות שירות ועונשים נוספים. ככל שהתסקיר לא ילמד כאמור ולא יכלול המלצה שיקומית - יטענו הצדדים באורח חופשי והמשיבה הודיעה כי עמדתה תהיה למאסר בפועל ולעונשים נלווים.

2. דא עקא, עוד ביום 14.9.20 הודיע שירות המבחן כי הנאשם נעצר בגין העבירות בתיק הצירוף.

3. בנסיבות אלה עתרו הצדדים לעונש באורח חופשי.

גזר הדין של בית משפט קמא

1. לנוכח העובדה שמדובר בשני אירועים נפרדים, ובעבירות שבוצעו בזמנים שונים, ללא זיקה או קשר ביניהם, יש לקבוע מתחם עונש הולם נפרד לכל אירוע.

2. עבירת החזקת סמים מסוכנים שלא לצריכה עצמית נושא התיק העיקרי, פוגעת בהגנה על שלום הציבור, ביטחונו ובריאותו מפני הפגיעה ההרסנית הכרוכה בשימוש בסמים, לצד כל אותם נזקים כלכליים וחברתיים עקיפים הנגרמים עקב השימוש בהם.

הפסיקה עמדה לא אחת על הצורך להיאבק בנגע הסמים ולהשית עונשים מחמירים על המעורבים בייצור הסמים, בהחזקתם ובהפצתם. בענייננו מדובר בהחזקה שלא לצריכה עצמית של כמות גדולה מאוד של הרואין - במשקל כולל של 50.0526 גרם נטו - שהיא פי 166 מהכמות המוגדרת בפקודה לצריכה עצמית (0.3 גרם); חלק מהסמים היו מחולקים ל-31 אריזות פלסטיק, עובדה המלמדת על כוונת "שינוע"; מדובר בסמים מסוגים שונים, בהם סם המוגדר כסם "קשה" מסוג הרואין בכמות גדולה מאוד. מידת הפגיעה בערכים החברתיים המוגנים במקרה זה היא ברף בינוני, ומתחם העונש ההולם בתיק העיקרי נע בין 24 ל-48 חודשי מאסר, לצד ענישה נלווית.

3. הערכים החברתיים המוגנים בעבירות התעבורה בהן הורשע המערער בתיק הצירוף של נהיגה בזמן פסילה ידועים ומוכרים ועניינם הן שמירה על שלטון החוק ומניעת סיכון לחיי אדם. המערער נהג ברכב תוך שהוא נתון בפסילה; כשרישיון הנהיגה שלו פקע בשנת 2000, דהיינו, לפני 21 שנים. אף שלא נגרם נזק מנהיגתו של המערער, הרי שמדובר בפוטנציאל נזק עצום של פגיעה בביטחונם, בשלומם ובבטיחותם של המשתמשים בדרך. מדובר במי שרישיון הנהיגה שלו פקע לפני כ-21 שנים, ולא עבר מבחן עיוני או מעשי כדי לחדש אותו. המערער ביצע את העבירות לאחר שנגזר דינו למאסר בפועל וכשתלויים ועומדים נגדו שני מאסרים על תנאי בני הפעלה, ומתחם העונש ההולם בגין תיק הצירוף נע בין מספר חודשי מאסר ל-24 חודשי מאסר.

4. במסגרת הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות נלקחו בחשבון לחומרה העובדה שתסקירי שירות המבחן שהוגשו בענייננו של המערער לא היו חיוביים. הם הצביעו על אי נטילת אחריות מלאה, הקלת ראש מצד המערער בעבירות התעבורה והשלכת האחריות על אחרים בעבירת הסמים; לחובת המערער 7 הרשעות קודמות, בין היתר בעבירות רכוש, אלימות וסמים, והוא ריצה מספר עונשי מאסר בפועל, ושב לסורו. למערער עבר תעבורתי הכולל 19 הרשעות קודמות, בין היתר 12 עבירות של פקיעת רישיון נהיגה ושתי עבירות של נהיגה בזמן פסילה.

המערער ביצע את עבירות התעבורה כאשר תלויים ועומדים נגדו שני מאסרים על תנאי לתקופות ארוכות, וגם עונש מאסר בפועל למשך 15 חודשים לא הרתיע אותו מלשוב ולבצע את אותה העבירה. למערער עמדה השוללת נזקקות טיפולית בתחום ההתמכרויות והסמים ושירות המבחן לא בא בהמלצה טיפולית או שיקומית בעניינו. המערער לא השכיל לנצל את ההזדמנות שניתנה לו במסגרת הסדר הטיעון בתיק המקורי ושב ונעצר בגין ביצוע עבירות חמורות.

בית משפט קמא שקל לקולא את היות המערער כבן 44, אב ל-3 בנות, שטרם מעצרו עבד כרתך. הוא הודה בביצוע העבירות, צירף תיקים, "ניקה שולחן", וחסך מזמנם של בתי המשפט. כמו כן, הסדר הטיעון בתיק העיקרי בא על רקע קושי ראייתי מסוים וחלפו כ-4 שנים מאז ביצוע עבירת הסמים.

בנסיבות אלה, יש למקם עונשו של המערער מעל לתחתית מתחמי הענישה שנקבעו בעניינו.

נימוקי הערעור

1. בית משפט קמא לא נתן משקל מספיק לקושי הראייתי בתיק העיקרי בגללו הסכימה התביעה להטיל על המערער 6 חודשי מאסר בעבודות שירות, ולמרות שמדובר בעבירה חמורה קבע מתחם לו עתרה התביעה בטיעוניה לעונש בין 24-48 חודש.
יש להטיל על המערער בגין התיק העיקרי, בשל הקושי הראייתי, 6 חודשי מאסר בפועל.
2. בית משפט קמא לא נקט לשון ברורה בקשר ליחס בין העונשים בשני התיקים ולמידת החפיפה/הצבירה ביניהם וביחס לעונשי המאסר על תנאי שהפעיל.
3. בית משפט קמא לא נימק מדוע חרג מעתירת המאשימה להטיל על המערער בתיק הצירוף עונש שלא יפחת מ-24 חודש, כולל המאסרים על תנאי, כאשר צבר את חלקם של המאסרים על תנאי לעונשים בתיק המקורי ובתיק הצירוף.
4. במהלך הדיון בפנינו טען ב"כ המערער שהמערער היה אסיר בכלא חרמון בגין עבירת סמים שנעברה לפני העבירות נשוא התיק העיקרי, במהלכו עבר טיפול. הוא יכול היה לצרפו אך לא עשה כן בגלל שהיה בטוח שהוא "במצב טוב" בגלל הטיפול שעבר. לטענתו, התביעה לא הזכירה את הקושי הראייתי בטיעוניה לעונש וגם בית משפט קמא לא התחשב בו.
5. לטענת ב"כ המערער בטיעונו בפנינו, התביעה לא ביקשה מבית משפט קמא לצרף את עונשי המאסר על תנאי מבית משפט לתעבורה לתיק הצירוף או לתיק העיקרי אך בית משפט קמא עשה כן.
6. לטענת ב"כ המערער בפנינו בית משפט קמא לא התחשב בנסיבות לקולא באשר למצבו המשפחתי של המערער והיותו עובד טרם מעצרו.

תגובת המשיבה

1. טענת ב"כ המערער שבית משפט קמא טעה כשלא התחשב בקשיים הראייתיים שגרמו לטענתם להסדר הטיעון בתיק העיקרי היא טענה פרשנית שלא מבוססת בפסיקה.
2. הבסיס להסדר היה רצון הצדדים לאפשר למערער להשתלב בטיפול ושיקום ואז תסכים התביעה לחריגה מטעמי שיקום אך המערער לא ניצל את ההזדמנות ולכן הצדדים טענו באופן חופשי, כאשר הבסיס לטיעון היה כתב האישום בתיק העיקרי שבו הודה והורשע המערער.
3. בית משפט קמא הטיל על המערער ענישה מופחתת בהתחשב בעברו הפלילי והתעבורתי והמאסרים על תנאי שמלמדים על היותו מסוכן לציבור, שכן הוא ביצע את העבירות בזמן שהיה אמור להירתם לטיפול.
4. באשר להפעלת המאסרים על תנאי בתיק הצירוף, אמנם התביעה ביקשה שהמאסר הכולל יהיה 24

חודשים כולל הפעלת המאסרים על תנאי בחופף ובמצטבר לעונש המאסר בתיק העיקרי אך סברה שרף העונש בתיק העיקרי יהיה גבוה יותר.

5. בית משפט קמא הקל עם המערער כשהתחשב בנסיבות לקולא והטיל על המערער עונש כולל של 22 חודשים בגין תיק הצירוף.

דין והכרעה

1. לאחר שעיינו בכתבי האישום נושאי התיק העיקרי ותיקי הצירוף, בתסקיר המבחן ובהבהרה, בעברו הפלילי והתעבורתי של המערער, בפרוטוקול הדיונים בבית משפט קמא, בנימוקי הערעור ושמענו טיעוני ב"כ הצדדים בפנינו, הגענו למסקנה שגזר דינו של בית משפט קמא מנומק, מאוזן ומתחשב כראוי בכל הנתונים הרלוונטיים ומשכך הוא לא מצדיק התערבות ערכאת ערעור.

2. אנו דוחים את טענת ב"כ המערער לפיה בית משפט קמא לא התחשב בקושי הראייתי שעמד בפני התביעה להוכיח את החזקת הסמים שנתפסו בבית המערער, שכן כפי שעולה מפרוט הנסיבות לקולא זה הנימוק המרכזי להטלת העונש שהוטל בגין התיק העיקרי, שעל חומרתו אין מחלוקת.

יש לזכור שהסדר הטיעון בא לעולם לאחר שמיעת כל עדי התביעה שהיו מעורבים בחיפוש ובטרם נשמעה עדות המערער.

3. אנו דוחים את טענות ב"כ המערער באשר לקולת העבירות נושא תיק הצירוף שאין מצדיקות, לטענתו, את עונש המאסר שהוטל בגין אף ללא קשר להפעלת עונשי המאסר על תנאי.

נהיגתו של המערער, כאשר רשיונו פקע לפני 21 שנים, ומאז לא עבר מבחנים מעשי ועיוני על מנת לחדשו, העמידה בסיכון ממשי את המשתמשים בדרך, נהגים והולכי רגל, גם אם לא גרם נזק ממשי, מאחר ונהיגתו לא הייתה מבוטחת.

4. כך הם פני הדברים כאשר מרבית עברו התעבורתי של המערער הוא בגין נהיגה כשרישיון הרכב פקע ונהיגה זמן פסילה (14 עבירות מתוך 19 עבירות תעבורה).

גם אם חלק מעבירות התעבורה אינן מהזמן האחרון ביחס לעבירות נושא תיק הסמים, אין בכך כדי להקל על העונש הכולל שהוטל בגין תיק הצירוף.

5. אין להקל ראש גם בעברו הפלילי של המערער בגין סחר בסמים, עבירות אלימות חמורות, נהיגה ללא

רישיון תקף ובזמן פסילה ועבירות רכוש, אשר מצדיקות את עונשי המאסרים שהוטלו בשני התיקים ואת הפעלת עונשי המאסר על תנאי.

6. אנו דוחים את טענת ב"כ המערער לפיה המאשימה גרמה למערער שלא להשתלב בהליך טיפולי לפני שנאסר, כפי שהמליץ שירות המבחן לאור נתוניו השליליים כפי שהיו בפני בית משפט קמא.

בהבהרה שהתקבלה מגורמי הטיפול בשב"ס עולה שבתחילת מאסרו המערער דיווח שהוא נקי מסמים בעקבות טיפול במאסר קודם ולאחר מכן דיווח שהוא משמתש בסמים בכלא. גורמי הטיפול הלכו לקראת המערער למרת הסתירות בדבריו וקבעו שהשתלבותו בטיפול תיבחן לאור רצונו האמיתי ובהתפנה מקום בטיפול.

7. אף אין ממש בטענות המערער בכל הקשור לאופן בו הפעיל בית משפט קמא את שני המאסרים על תנאי השונים שעמדו לחובת המערער עת ביצע עבירותיו.

בית משפט קמא קבע בגזר דינו, ללא הנמקה של ממש, כי "עונשי המאסר שהוטלו ועונשי המאסר על תנאי שהופעלו ירצו בחופף ובמצטבר זה לזה". כתוצאה מכך הושת על המערער עונש כולל בן 42 חודשי מאסר בפועל, בעוד שאם היו כל העונשים מרוצים במצטבר, היה עליו לרצות עונש מאסר בן 61 חודשים. בית משפט קמא הקל אפוא עם המערער בעניין זה, ולא ראינו מדוע ראוי בנסיבות העניין להקל עמו עוד.

8. מכל האמור לעיל עולה שבית משפט קמא לקח בחשבון את כל השיקולים הרלוונטיים בקביעת עונשו הכולל של המערער, שכן השיקולים לחומרה עולים עשרות מונים על השיקולים לקולא, לרבות הסדר הטיעון בתיק העיקרי ונסיבותיו האישיות של המערער.

9. אנו דוחים את הערעור.

ניתן היום, י' כסלו תשפ"ב (14 נובמבר 2021) במעמד ב"כ הצדדים.

מיכאל קרשן, שופט

שמואל בורנשטיין, שופט

אברהם טל, שופט עמית